

SENTÈNCIA 02-97 DE 9 DE GENER DE 1997

Ponent : M.I. Sr. Josep Lluís VAZQUEZ SOTELO

ANTECEDENTS DE FET

I. RESULTANT: Que el M. I. Tribunal de Corts dictà Sentència en la Causa i Rotlle de referència en data 2 d'abril de 1.996, la part dispositiva de la qual diu: "FALLEM: Que hem de condemnar i condemnem al processat José Andrés G.A. com a responsable penalment en el concepte d'autor d'un delictes major de lesions doloses, sense la concurrència de circumstàncies modificatives de la responsabilitat penal, a la pena de QUATRE MESOS DE PRESÓ CONDICIONAL i MULTA DE TRENTA MIL PESSETES, i al pagament de les despeses processals causades. I a que aboni al senyor Alvaro Antonio R.C. la quantitat de 126.111 pessetes". Contra aquesta Sentència interposà recurs de Suplicació el processat José Andrés G.A. ACEBES, que fou admès davant el M. I. Tribunal de Corts i davant aquest Tribunal, havent comparegut i també el Ministeri Fiscal que s'oposa al recurs, compareixent també, encara que fora de plaç, el lesionat Alvaro Antonio R.C., senyalant-se dia per a la celebració de la Vista, en la que informaren pel seu ordre, l'advocat del recurrent, el Ministeri Fiscal i l'advocat del recorregut.

II. RESULTANT: Que el recurrent fonamenta el seu recurs en error en la valoració de la prova i en violació del dret a la presumpció d'innocència (motiu 5 dels establerts en l'art. 3 del Decret regulador del recurs de Suplicació). Desenvolupant dit motiu al·lega el recurrent que en la Sentència es considera provat que en el transcurs d'una discussió que acaba en baralla, José Andrés G.A. colpejà a Alvaro Antonio R.C. causant-li lesions consistents en fractura de la falange distal del cinquè dit de la mà esquerra i esquinç de la interfalàngica del tercer dit de la mà dreta, narració dels fets que no comparteix el recurrent que impugna la valoració provatòria efectuada. Sosté que la Sentència recull la versió dels fets donada per Alvaro Antonio R.C., i que la mateixa no es troba

avalada per cap prova, sent a més contrària a la realitat. El seu defensat sosté: a) que Alvaro Antonio R.C. era una persona de gran conflictivitat en el treball, havent-se produït discussions anteriors als fets entre ell i altres companys de treball. b) Que els fets d'autes es produïren a l'agredir Alvaro Antonio R.C. al processat; c) que al repelir aquest l'agressió es produí entre ambdós un contacte físic, agafant-se mútuament i picant-se amb els mobles, caient al terra tots dos; d) que en cap moment el processat agredí a Alvaro Antonio R.C., amb cap dels objectes als que es fa referència en la causa; e) que el processat no és l'autor de les lesions que presentava l'altre sinó que se les va produir ell mateix a conseqüència dels fets que ell inicià amb la seva agressió a José Andrés G.A., i de la qual aquest es defensà. Al·lega a continuació que en un procés penal no és a l'acusat a qui correspon demostrar la seva innocència sinó justament a l'inrevés, corresponent a l'acusació demostrar la culpabilitat de l'acusat, subratllant que no existeix cap prova que els fets es produïssin de la forma que explica Alvaro Antonio R.C. Continuant amb el desenvolupament del seu recurs, en l'apartat 6è el recurrent admet que "és innegable que entre Alvaro Antonio R.C. i el processat recurrent es produí una baralla" i "és innegable que Alvaro Antonio R.C. resultà lesionat", però per a poder extreure conseqüències d'aquests fets en l'ordre penal és necessari poder considerar al processat responsable de la baralla i de les lesions de Alvaro Antonio R.C., i aquella responsabilitat no se li pot atribuir per no estar provat en la causa que els fets s'hagin produït de la forma explicada per aquell. En demostració de l'error provatori de la Sentència el recurrent al·lega, a més del caràcter conflictiu i problemàtic d'Alvaro Antonio R.C. i de que cap testimoni ha vist que el processat agredís al citat lesionat, els testimonis obrant en la causa que segons ell són demostratius del contrari: a) La declaració davant el Servei de Policia de Ricard R.B. (f.13); b) la declaració del mateix testimoni davant el Batlle instructor (f.42); c) la declaració efectuada pel mateix Ricard R.B. en l'acte del Judici Oral, analitzant seguidament els particulars d'aquelles declaracions. Després de la exposició dels arguments que demostren l'error provatori pel que s'ataca a la Sentència, el recurrent conclogué afirmant que en primer lloc cap element provatori avala la versió dels fets donada pel lesionat; en segon lloc existeixen en autes elements de convicció que corroboren la versió dels fets facilitada pel processat recurrent, segons la qual es produí una agressió iniciada per Alvaro Antonio R.C., front a la qual es defensà el processat José Andrés G.A., produint-se una

baralla entre ambdós al repelir el processat l'agressió del lesionat, insistent de nou que en el marc d'un procés penal ha de ser l'acusació la que aportí la prova dels fets en els que es fonamenta. Acaba formulant la Súplica que s'estimi el recurs i es dicti nova Sentència per la que es revoqui la dictada pel Tribunal de Corts, deixant-la sense efecte i absolut al processat del delictes major de lesions doloses del que ha estat acusat, "efectuant el correlatiu pronunciament en matèria de responsable civil".

III. RESULTANT: Que el Mgfc. Ministeri Fiscal en el seu escrit de compareixença davant aquesta Sala, s'oposa al recurs i sol·licita la confirmació de la Sentència dictada. Recorda les pròpies declaracions del recurrent efectuades en el sumari, de les que en resulta un reconeixement de la producció dels fets que està d'acord amb la Sentència i ben diferent de la explicació dels fets que es fa en el recurs. El Ministeri Fiscal raonà que en contra de la tesi del processat recurrent, la Sentència recull i exposa fidelment que, tal com en resulta dels autes, les lesions sofertes per Alvaro Antonio R.C. tardaren en curar 75 dies i foren conseqüència de la baralla, sent indiferent que, com diu la Sentència recorreguda, les lesions es produïssin per cops de puny o al caure a terra per efecte dels cops i el propi recurrent reconegué que donà el primer cop a la cara del denunciante lesionat, a partir de quin moment se seguí la baralla entre els dos, raons per les quals el Ministeri Fiscal sol·licità la desestimació del recurs i la confirmació íntegra de la Sentència recorreguda.

IV. RESULTANT: En l'acte de la Vista el Lletrat del recurrent insistí en els motius i fonaments del seu recurs: certa la discussió; certes les lesions sofertes per Alvaro Antonio R.C., que són innegables; cert que la discussió degenerà en baralla; no és cert en canvi la producció de les lesions a Alvaro Antonio R.C. com diu la Sentència perquè aquest fou qui començà l'agressió; el lesionat era persona conflictiva; ambdós begueren i discutiren i es donaren cops mútuament, senyalant que el comportament del processat no fou el propi d'un agressor ja que avisà al lesionat per que es tragués el rellotge i les ulleres per barallar-se; a més, donat que els dos treballaven al mateix lloc, el processat comunicà immediatament els fets a l'empresari cosa que no hauria fet si es considerés culpable per por a perdre el lloc de treball, sol·licitant la revocació de la Sentència amb l'absolució del processat recurrent.

V. RESULTANT: Que també en l'acte de la Vista, el Ministeri Fiscal reafirmà la seva oposició al recurs, recordant les proves existents en la causa en contra de la versió donada pel recurrent, al·legant que "els fets parlen per si sols".

VI. RESULTANT: Que finalment es concedí la paraula al Llettrat del lesionat, encara que sols als efectes de poder realitzar la petició corresponent, donada la seva compareixença després d'haver passat el plaç d'al·legacions en el recurs, el qual sol·licità la confirmació de la Sentència recorreguda tal com prèviament havia sol·licitat el Ministeri Fiscal.

FONAMENTS DE DRET

I. CONSIDERANT: Que la Sentència impugnada considera com a fets provats que el 15 de desembre de 1.994 (encara que per error material s'indiqui l'any 1.995) el processat José Andrés G.A. encomanà al lesionat Alvaro Antonio R.C. la realització d'un treball en l'Hotel Mercure d'Andorra la Vella, lloc on treballaven tots dos, el primer com a encarregat i el segon com a cambrer; discutint-se els dos amb motiu d'aquella tasca i produint-se tot seguit una baralla de la que Alvaro Antonio R.C. resultà amb les lesions que es descriuen en la Sentència i en els autes de la Causa; lesions que tardaren en curar 75 dies, durant els quals el lesionat estigué impedit pel seu treball. Consta en la causa que el processat té diferents antecedents penals i policials, entre ells un (que apareix en l'acta de judici) de robatori de vehicle amb efracció i nocturnitat i que, a la seva vegada, el lesionat en el lloc de treball era persona conflictiva i "tenia problemes amb tothom a l'Hotel".

II. CONSIDERANT: Que el recurs atribueix l'error provatori en la Sentència per quant, acceptant, com expressament accepta el recurrent (primer en el judici, després en l'escrit d'interposició del recurs, i finalment en l'informe a la Vista), que hi hagué una discussió entre processat i lesionat, que immediatament la discussió derivà en baralla i que en la mateixa el denunciant resultà amb les lesions que descriu la Sentència, cosa que és evident segons el propi recurrent, l'error es fonamenta en que no

hi ha cap prova que l'agressió fos iniciada pel processat, afirmant que, pel contrari, la agressió fou iniciada pel propi lesionat i que el processat es limità a defensar-se d'ella. Davant aquesta falta de prova el recurrent invoca que per respecte al dret fonamental a la presumpció d'innocència, en tot procés penal correspon a l'acusació la càrrega d'aportar la prova dels fets punibles, sol·licitant l'absolució del recurrent prèvia revocació de la Sentència, sense que faci cap altra petició ni en quant a la pena ni en quant a la responsabilitat civil, pel que la Sentència s'ha de limitar a aquell exclusiu motiu de Suplicació.

III. CONSIDERANT: Que la doctrina i la jurisprudència del Dret Penal per considerar aplicable la circumstància eximent de la legítima defensa exigeixen com a primer pressupòsit "l'agressió il·legítima" front a la que es reacciona resistint-la, sent a més requisit necessari la proporcionalitat dels mitjans utilitzats en la defensa, ja que de no ser així podria entendre's que concorre una legítima defensa incompleta en el suposat que no falti totalment la defensa legítima. I al tractar d'aplicar aquesta doctrina als suposats de "baralla mútuament acceptada" la doctrina i la jurisprudència solen coincidir en que en els casos de baralles mútuament acceptades no s'ha d'apreciar per als implicats la circumstància exculpatòria de la legítima defensa, ja que no és possible parlar de "legítima defensa recíproca" i d'haver-hi hagut agressió (encara que sigui des de l'òptica defensiva) és clar que manca l'animus defendendi que és típic i consustancial a aquella causa d'excepció de responsabilitat penal. D'aquí que en la baralla mútuament acceptada (quan després d'una discussió verbal, al pujar el to de la mateixa, de les paraules es passa a les vies de fet, amb agressions de major o menor intensitat) no sol considerar-se que aquelles situacions siguin susceptibles de que hi pugui operar la citada circumstància eximent, doncs l'acceptació de la baralla implica la inexistència d'aquell animus de defensa, de manera que l'agressió recíproca origina la il·licitut mútua i únicament la jurisprudència fa a vegades la excepció que en casos similars de baralla i lluita acceptades mútuament un dels implicats utilitzi instruments que suposin una agressió clarament desproporcionada per a la lluita acceptada.

IV. CONSIDERANT: Que l'aplicació de l'anterior doctrina al cas d'autoles, impedeix que el recurs pugui prosperar, sobre tot si es té en compte que a dita doctrina s'ha d'afegir l'aspecte provatori que s'adverteix en la

causa. Si s'accepta que no està provat específicament que el processat fos l'iniciador no ja de la discussió sinó de l'agressió física que acabà en baralla, tampoc hi ha la més mínima prova que fos el lesionat qui iniciés la agressió, com sosté el recurrent sense la més mínima base provatòria. Els testimonis presenciaren la baralla quan ja s'havia produït, quan ambdós implicats forcejaven entre si, i el que van fer fou separar-los. En canvi hi ha una dada objectiva: mentre que el processat no tingué lesions i no precisa assistència mèdica (com ell mateix declarà reiteradament i així consta expressament en l'acta del Judici Oral) el denunciant sofrí importants lesions, de les que tardà en curar 75 dies, necessitant assistència facultativa i sense poder dedicar-se al seu treball habitual, a més del trencament de les seves ulleres. Lesions que no són les habituals rascades o cops produïts per un simple forceig. Aquesta dada objectiva no ha estat discutit ni posat en dubte en la causa i és expressament acceptat en el recurs. Per això no resulta lògic pensar (sense prova que ho acrediti) que la agressió fou iniciada precisament per qui tingué lesions considerables, i en canvi una deducció lògica i indiciària condueix a pensar, almenys, en la desproporció de la resposta del processat, que no pot considerar-se com simplement defensiva, com pretén el recurrent. A aquesta dada fonamental s'ha d'afegir el valor de l'argument defensiu exposat pel Lletrat recurrent en l'acte de la Vista sobre el comportament del processat que "avisà al denunciant per tal que es tragués el rellotge i les ulleres per a barallar-se", ja que aquesta actitud no reflexa precisament actitud pròpia de l'ànimus defendendi exigeix, així com l'explicació que el processat dóna de com s'hauria produït les lesions el denunciant no pot ser convincent, ja que manifesta que aquelles lesions foren conseqüència de la seva caiguda al terra; però la lògica obliga a descartar que les lesions descrites en la causa i en la Sentència ("fractura falange distal del cinquè dit de la mà esquerra i esquinç de la interfalàngica del tercer dit de la mà dreta) hagin pogut produir-se d'aquella forma, sent més lògic creure que hagin estat produïdes pels "cops de puny" que el propi processat reconeix que li propinà o inclòs al cop donat amb algun dels instruments o "màquines" que també reconeix hi havia en l'establiment, raons totes elles que han de conduir necessàriament a la desestimació del recurs.

V. CONSIDERANT: Que en el plantejament del recurs i prèviament el plantejament del Judici oral, amb acusació única contra el processat, impedeix a aquest Tribunal

adoptar qualsevol pronunciament que jurídicament fos procedent en ordre a la condemna o a la responsabilitat civil, pel que resulta ineludible desestimar el recurs i confirmar íntegrament la Sentència recorreguda, pronunciament que a més comporta la imposició de les costes processals del recurs.

Vistes la Constitució, El Codi Penal, el Codi de Procediment Penal, la jurisprudència d'aplicació, així com els Usos i Costums i altres fonts del Dret del Principat d'Andorra,

La Sala Penal del M.I. Tribunal Superior de Justícia d'Andorra,

D E C I D I M

1.- Desestimar el recurs de Suplicació interposat per José Andrés G.A. en la Causa i Rotlle de referència.

2.- Confirmar íntegrament la Sentència dictada pel M.I. Tribunal de Corts en data 2 d'abril de 1.996, en la Causa núm. 118-2/95.

3.- Imposar les costes del recurs al recurrent.

4.- Manem que la Causa sigui retornada al M. Iltre. Tribunal de Corts, amb certificació de la present Sentència, per al seu compliment i execució.

Així, per aquesta nostra sentència, definitivament jutjant, ho manem i signem.